

Združeni narodi, USA in "rdeča nevarnost"

TO JESEN se bodo vršile velike konference—ene glede bojnosti Nemčije in o-mirovni pogodbi z Avstrijo. Dalje celotna konferenca Združenih narodov, kar se vse vrši več ali manj pod našo nadvlado, kajti Zed. države imajo večino v varnostnem svetu in v končilu organizacije Združenih narodov (United Nations). Za ta privilegij plačuje stroške za dežele, katere z njim drže, Uncle Sam. In vse to počnemo največ zaradi strahu pred "rdečo nevarnostjo", ki se razteza po svetu. Oziroma, ta strah si ustvarjamo in si ga povečavamo z vnanjo politiko, o kateri naša vlada trdi, da je mirovna, toda Henry Wallace in drugi kritiki pa so prepričani, da z njo ne moremo dovesti našo deželo ter ostali svet drugam kot v novo splošno vojno.

Združeni narodi v brezmočnosti radi napačnega vstroja

Politika sile in tekma za kontrolo nad svetom.— Trygve Lie svari pred večanjem politične zmede in bede. — Čemu naj bi bil sporazum nemogoč?

Ta teden se je pričelo v New Yorku zborovanje organizacije Združenih narodov. Okrog 60 držav je zastopanih in kakih nadaljnih pet ali sedem jih je vpraošalo za pristop. Nekatere slednjih so bile med vojno članice osiščne zveze, med njimi Italija, ki je bila pod Mussolinijevim iniciatoricem osišča.

Slabi izgledi za mir

Združeni narodi, ki so obetali postati v graditvi svetovnega miru res mogočna sila — ne pa kot je bila pokojna liga narodov, niso bili doslej na svojih konferencah še nič drugač kot besedniško društvo, oziroma organizacija pričkanja.

Isto velja o varnostnem svetu Združenih narodov. Oziroma je prav ta kriv, da ni mogoče priti do sporazuma.

Bitka — dosedaj je bila le še diplomatska in ekonomska, in na Grškem, na Kitajskem in deloma v Perziji pa tudi z orojem — se je nevarno razvila med Zed. državami in Sovjeti.

Mnogi diplomati v Z. N. dolže obe ti zadnji veliki velesili krvivim za to nevzdružno stanje, ker v njemu nikoli ne veš, kdaj se dogodi slučaj ala Sarajevo.

Generalni tajnik Združenih narodov, Norvežan Trygve Lie, je v svojem govoru v Bostonu nekaj dni pred pričetkom zborovanja na naslov Zed. držav in Sovjetske unije dejal, da bo zmeda nadaljevana, da bodo ljudstva ostala v bedi, in da bo na svetu nepokoj, spremjan izgredi, ako se tiste vlade, ki imajo za zgraditev miru največ odgovornosti, ne zedinijo delati skupaj. In svaril jih je tudi pred graditvijo blokov, ker s tako delitvijo ne bi imela organizacija Združenih narodov nikakršne bojnosti.

Edvard Beneš svari isti dan kot Trygve Lie je svari ljudstvo svoje države ter ostali svet pred pretečo krizo predsednik čehoslovaške republike Edvard Beneš.

"Svetovni položaj je zelo resen — veliko resnejši kot pa si predstavljate", je dejal Beneš. "Tega dejstva nočem skrivati pred seboj in nimam nobenega namena, da bi ga skrival pred vsemi."

ZAVIRANJE SOCIALIZACIJE V ANGLIJI, V FRANCIJI, ITALIJI IN V NEMČIJI

Na nedavnem kongresu angleških strokovnih unij so člani vlade delavske stranke večino delegacije uverili, da je treba načrt za podprtavljenje jeklske industrije vsled sedanje silovite gospodarske krize (v Angliji) odložiti. Prvotno je bilo sklenjeno, da se ga izvede že v poletju.

Ako pa bi človek čital samo ameriški kapitalistični tisk, dobti vtis, da Anglija tarejo gospodarske težave zato, "ker jo ima socializem v pesteh."

Resnica je, da je Anglija po svojem ustroju že vedno kapitalistična država kakor je bila, in da ni socializirala drugega kot premogovniško industrijo, ki je bila zavožena toliko, da bo vzel leta, predno bo okrevala. Privatni lastniki so izmolzli iz nje kar so mogli. Pozabili so na modernizacijo in prezri potrebe premogarjev. Zato je tisto, kar je vlada prevzela, bilo vse iz reda. Stroji so zastareli, naprave zanemarjene in ker to ni več šlo — Anglija, bogata na premogu, — ga je morala začeti vsled teh hib kapitalističnih lastnikov uvažati iz drugih dežel, dočim je prej lahko začela z njim Italijo in že mnoge druge dežele.

Vlada je prevzela tudi centralno banko, ki pa je že vedno upravljana v duhu privatnega kapitalizma.

Odlaganje s socializacijo v Angliji je velika hiba. Jeklski magnati n. pr. se nič ne brigajo za izboljšave in za pospešenje obratovanja — češ, saj bo to varno prej ali slej vlada prevzela in jih nam plačala, čemu se bi mi stem že kaj trudili!

Angleška vlada je morala odnehati tudi od svojih načrtov za podprtavljenje premogovniške, jeklske in druge industrije v svoji coni Nemčiji.

Vzrok obojemu je, ker je Anglija postala gospodarsko tako zelo ODVISNA od Zed. držav in v vnanji politiki pa od naše diplomacije. In naša sedanja vladna politika določno poudarja, da ako hočejo "evropske beratice" našo pomoč, se naj late dela po naših nazorih, kajti 'socializma' jim mi ne bomo financirali.

Angleška vlada se je pod tem pritiskom odločila zavreči svoj načrt za podprtavljenje nemških rorov in industrije in sprejela ameriški predlog, ki pravi, da naj Anglija s tem počaka kakš tri leta. Medtem se bo Nemčija uredila in nato naj njen ljudstvo samo odloči, kakšen gospodarski red si želi.

Jasno, da je namen naše vlade utrditi v Nemčiji stari sistem privatnega vlastništva, posebno ker je v Nemčiji naš Wall Street zainteresiran s svojimi karteli celo bolj kakor pa je bil ali je še v Angliji in na Japonskem.

V sličnih težavah sta Francija in Italija. V prvi so se tri vodilne stranke izrekle za dobršen kos socializacije in nekaj industrije ter centralno banko so res podprtavile, toda v principu je stari kapitalistični sistem ostal in se vzdržuje s pomočjo ameriške finančne ter diplomatske podpore.

Enako politiko vodi naša vlada v Italiji, ki pa je bolj razravnana in naša diplomacija ima v nji več težko kot pa v Franciji.

Italija smo si obdržali v svoji sferi s posojili posebno de Gasperijevi vladi, s posojili privatnim italijanskim industrijskim družbam in z velikimi relifnimi dajatvami. Vrh tega v nji podpiramo Vatikan in njegovo politiko ter rohno zoper Jugoslavijo, kakor da je bila med vojno ona naša sovražnica ne pa Italija!

Vse takozvane sovjetske "satelite" pa izvršujejo socializacijo po načrtu in gospodarsko napredujejo tudi brez ameriških posojil hitreje kot pa tiste, ki so deležne naših podpor in vključene v rekonstrukcijski načrt našega državnega tajnika Marshalla.

Dolar — v primeri s predvojnimi cenami vreden le še 50c

Biro delavskega departmента za sestavljanje statistik pravi v svojem poročilu z dne 13. septembra, da so se živilske potrebščine podprla iz let 1935-1939 v letih med vojno in letos do julija meseca povprečno sto odstotkov.

V Chicago n. pr. so višje nego takrat 93.9%, v Memphisu pa 105.1%.

Povprečno zvišanje je bilo do julija 90.6.

Tu so všete le podprtive živilske potrebščin, ne pa izdatki za "luksus", namreč za knigodisča, pijače, avte, radio aparate, električne ledene, otroške igrače in nešteto drugih stvari, ki so se enako in mnoge še bolj dvignile v cenah kakor živila.

V juliju in v septembru so še cene še bolj navzgor, torej je povprečno — vzeto vse podprtive skupaj — dolar sedaj v primeri s predvojno dobo vreden komaj še kakih 48 do 49c.

In sedaj, ko so bila tudi stanovavanja podprala in ko živilsčni špekulantini in stavbinska industrija prodaja navadne hišice po \$10,000 in dražje, je na kupnjo moč konsumentov še bolj znižana.

Nastale so v teh tednih v mnogih krajinah nove podprtive mleka, jajc, masla in kruha. Meso boljših kakovosti je za milijone slabo plačanih delavcev že sedaj nedosegljivo in obetajo še višje cene.

Ko je sedanji reakcionarni, velebitni udinjani kongres začel s kontrolo nad cenami populacij, so profitirali s svojo reklamo gospodinje prepicali, da ako hočejo znižanje cen, morajo zahtevati odpravo OPA. In so jini dali v podpis peticije na kongres, ki so jih s svojimi imeni pridno polnile. Kaj si neki misljijo sedaj, če sploh kaj misljijo razen nato, kam bi še s svojimi polovičnimi dolari, da bi bilo z njimi mogoče kupiti dovolj živeža za družino?

Skrb za red in varnost mora biti dosledna in iskrena

V tržaški okolici se množijo primeri tativ, zaradi katerih so oškodovani predvsem kmetje in vrtnarji. Tatoi kradje grozdje, sadje in zelenjavno. Te tativne se ponavljajo že nad poldrugo leta. Enotni sindikat kmetijske stroke je predlagal Zavezniški vojaški upravi, naj se ponovno uvedejo poljski čuvaji. ZVU je sicer obljubila, da bo upoštevala predlog kmetijskega sindikata, v resnicu pa je ostalo vse pri starem. Značilno je, da nimajo sedanji čuvarji javne varnosti v Trstu nobenega uspeha pri zatrjanju tatinških početij v tržaški okolici. Tudi slovenska imovina mora uživati zaščito tistih, ki so poklicani začasno skrbeti za red in varnost. Prebivalstvo upravljeno pričakuje, da mora biti skrb za red in varnost dosledna in tudi iskrena.

Vzrok inflacije je, "ker jemo preveč"!

Tako je ugotovil zvezni senator Taft iz Ohio. Znižajmo diejo, pa bodo cene padle, je dejal.

To je pravil reporterj, ki ga spremljam na njegov sedajni govor v srednji turi iz Ohio v zapadne in pacificne države in nazaj. Taft je aspirant za predsednika Zed. držav na republikanski listi. Ima eden glavnih voditeljev svoje stranke proti uniam.

Ko so ga reporterji vprašali, kako je prišel na to idejo, da ameriško ljudstvo preveč je, in da zato imamo draginjo — je edgovoril, da je to trditev ponovil na za predsednikom Trumonom, ki je nam že dolgo tega ustvarjal, naj jemo manj, zato da bo za gladne v Evropi več ostalo in pa cene se bodo znižale.

Edvard Beneš svari isti dan kot Trygve Lie je svari ljudstvo svoje države ter ostali svet pred pretečo krizo predsednik čehoslovaške republike Edvard Beneš. "Svetovni položaj je zelo resen — veliko resnejši kot pa si predstavljate", je dejal Beneš. "Tega dejstva nočem skrivati pred seboj in nimam nobenega namena, da bi ga skrival pred vsemi."

Hoovorom in potem zagazili v "depresijo", v kateri smo rajše prasički klali za uničenje kop pod jih bi dali družinam, ki so bile vršene v brezposelnost. V tisti krizi ameriškega kapitalizma so izgubile prihranke v bankah, hice vsled neplačanih obrokov, in mnogi otroci niso mogli v šole. Ljudje so bili vsled pomanjkanja izgubljenih sredstev primorani tudi prezbati in milijone jih je bilo brez potrebe bolniške oskrbe.

Senator Taft, predstavnik Hoorove mentalitete in enako reakcionarnih nazorov, se ni iz zadnje depresije ničesar naučil.

Zato se sedaj norčuje, naj jemo "manj", dočim gre lahko ona najboljši steak v katerikoli hotelu, v katerem ga soba — dve ali tri stane po \$50 na dan in obed

od \$10 naprej.

Kar se tiče drugih naših politikov — saj kolikor je "liberalnih" — predlagajo "preiskave". N. pr. kongres naj zasliši magate jeklskega kartela, čemu znižuje produkcijo, ko železa vse povsod manjka, ob enem na navjavi cene. Zahtevajo preiskavo trustjanov mesne industrije, povprašamo naj špekulantne na žitnih horzah, čemu se igrajo s kruhom ljudskih množic za svoj privaten profit, pogledamo naj za kulise stavbinske industrije itd.

Vse te preiskave ne zadejo nič — ker vzroki ostanejo.

Tako nas naš monopolni sistem žira v krizo, o kateri celo konservativni ekonomi preročujejo, da bo hujša kakor pa je bila naša "zadnja" depresija? In kaj potem?

KOMENTARJI

Zbirka in presoja urednik

zaledjem je bil enota. Šel si vanj in ven — a sedaj pa — predno se vzrujejo ne poleže in gospodarstvo ne stabilizira, bo treba še imeti in tja s potnimi listi, z izkaznicami in trgovati v treh valutah (tržaški, jugoslovanski in italijanski). S časoma, ko se vnanje umeščanje poleže — v korist ondutnega prebivalstva je, da se to čimprej zgodi — se bodo Tržaščani (italijanski in slovenski) lahko domenili z Jugoslavijo in Italijo za vzajemno sodstvo. Ampak ne prej dokler se Rim in Trst ne osvobodita iz pod gospodarske kontrole zpadnih sil.

V Nemčiji je bilo nekaj industrialnih magnatov vsled njihovega sodelovanja z nacijo sojni in obsojenih, toda bili so oni zadnji na vrsti. Kot Mussolinija so tudi Hitlerja financirali kapitalisti. Mussolinijev bližnje politične pravke so Italijani včasima sami pobili, Hitlerjev glavni pomočniki so naši zavezniški sodniki dali pobesiti na obravnavi v Nuerenbergu, a nacijski industrialci pa so bili pozvani na zatožno klop ko je zanimanje javnosti za obravnavne protivojnega zločincem že pojenjalo. Bolj zanimive pa so vesti, kako pod našim poveljstvom v angloameriški coni Nemčije prihajajo nazaj na svoja mesta v industriji prejšnji nemški ravnatelji. Kar je važno pri tem je, da bodo s tem nad svojimi obrati dobili tudi privaten lastninsko pravico. Načrt angleške delavske vlade Nadaljevanje na 5. strani.)

Nekaj o naših stvareh

Na konferenci krajevne organizacije Prosvetne matice za vzhodni Ohio in W. Va. (njen zapisnik je v tej številki) je bilo s strani nekaterih zastopnikov precej pesimizma. Ljudje se ne zanimajo, ni aktivnih članov v družtvih kot jih je bilo nekoč, se ne brigajo dosti za naše časnike in drugo napredno literaturo — sploh za nobeno in smrt je tudi zelo posegla v naše vrste.

Drugi so bodrili in res je, da nam za uspešne aktivnosti sposobnih, energičnih ljudi vedno bolj manjka.

Ene naselbine so v tem oziru mnogo bolj prizadete kakor druge. Veliko upanja so naši starejši naprednjaki gradili na mladino in res jo je precej, ki deluje v družtvih. A noda, da si jo bomo ohranili tudi v socialistični ideologiji in da se bo udejstvovala v tem duhu, se ni uresničila.

Vzrok je, ker v Zed. državah nimamo političnega delavskega gibanja kakšnega smo imeli do prve svetovne vojne in še par let pozneje.

Tako so iz JSZ šli ne samo naši mladi tu rojeni člani — razen redkih izjem — temveč tudi mnogi starši.

Vsled pomanjkanja mladih moči, ki bi obvladali slovenčino, je silovito padlo naše delo na dramskem in glasbenem polju. In to ne le med nami pač pa tudi med katoličani. Med njimi marsikje še bolj, toda duhovščina si je organizirala mladino za cerkvene akcije, torej kar se nje tiče, je pridobila. Kajti sedanja takozvana slovenska duhovščina je raz

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Indija Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE
NARODNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi ročniki in oglaši morajo biti v našem uradu najpoznejša do pondeljka
popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$8.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

4801 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864Poniževalno podpisovanje, ki so
se mu voditelji unij udali

Pred sabo imas polo, na kateri ti je rečeno, da označi — ako si odbornik delavske unije, tudi svoje prepričanje.

Ne, tega te na tej poli ne vprašajo. Kar zahtevajo je le, ali si komunist, ali pa zoper komunizem.

In sedaj je podpisovanje v teku. W. Green od AFL je odločil, da naj vsi odborniki unij te zvezze enostavno povedo, da niso komunisti. Kajti drugače jih vladni delavski odbor (National Labor Relations Board) ne bo priznal.

(Ko je bit ta članek že napisan in postavljen, se je navodil predsednika AFL, Wm. Green, upr na seji eksekutivne njen član John L. Lewis in dejal, da on te poniževalne izjave ne bo podpisal. Vsi drugi so bili zato, da se pokore tej določbi v Taftovem-Hartleyevem zakonu. A Lewis je osamljen argumentiral proti njim toliko čas, da so sklenili s stvarjo "počakati". Mnogi — če ne že večina odbornikov posameznih unij pa so izjavo, da niso komunisti — že podpisali.

Moraš se namreč najprvo izkazati, da so lojalni.

Lojalni komu?

Komunist se lahko zlaže, da ni to kar je, in sedanji zakon jih v to takto še bolj pritiska. Koliko pa je komunistov, ki bi hoteli javno priznati, da so to kar so? Jim me kaže, če hočejo kam priti s svojo takto.

Kar je v tej novi inkviziciji napačno je, da se lahko obdoli za "komuništa" kogarkoli, ki je zoper sedanjem gospodarskim sistemom in ki nasprotuje naši vnanji "protikomunistični" politiki. Zato je takih očitkov deležen tudi Henry Wallace, ki je sicer za spravo z Rusijo, a veruje v "naš način življenja", to je, v ameriški kapitalistični sistem.

Čemu naj bi n. pr. John L. Lewis moral poslati v urad NLRB poročilo in prsego, da ni "komunist"? Sicer je nekoč že "flirtal" z njimi, ker je pač v politiki oportunist, toda po prepričanju je pristaš kapitalizma in zato se največ udejstvuje v tisti stranki, ki je ekstremno kapitalistična, to je v republikanski.

Zakaj bi moral William Green prisegati, da ni komunist, ko pa vendar vsakdo ve, da še predno je po svetu bilo kaj komunistov, je rohnel zoper socialistično gibanje, kakor njegov prednik Samuel Gompers, ki je socialistične nauke saj poznal, dočim jih Green nikoli ni!

Vsi važni unijski voditelji so proti takozvanem Taft-Hartleyevi protiunijski postavi. Vsi prete, da bodo pomedli v prihodnjih volitvah z vsakim poslancem in senatorjem, ki je glasoval zanj. In vendar je točka, ki jim zabičuje, da morajo navesti svoje prepričanje, del tiste postave.

Čemu se teh (točki) pokore, dočim zagotavljajo, da se drugim ne bodo? Zakaj to dvojno merilo?

Nedvomno je v odborih razni unij — trdijo da največ v CIO nekaj odbornikov, ki so člani komunistične stranke; če ne javno, pa na skrivaj. In jih je grecje drugih, ki so oglašani za "sopotnike", pač raditega, ker so radikalci.

Sedaj je bila prednje položena poniževalna pola, ki ima zahtevo, da se na podprtih vrstih zavežejo priseči, da niso komunisti.

Kajti le ako to store, jih bo NLRB upošteval v slučaju priroč, drugače bodo črtani za veljavne predstavnike svojih unij.

Kajne, zelo demokratično.....

Posebno ē pomislimo, da ni na tej poli od tebe nikjer zahetoval — če si unijski uradnik — da poveš, ako si fašist, KKK ali pa član kakih druge takne skupine, ki streže po življenju naši demokratični tvorbi.

Lahko si vse — predvsem kajpada republiko-demokrat, fašist, reakcionar, zagovornik Franca v Španiji — samo ideologičen za socializem ne sme biti.

Treba je namreč to razumeti tako, da na poli tudi ni vprašanja, atko si za "demokratični socializem", o katerem mnogi v Angliji, v Franciji in tu toliko pišejo, kajti obstoječi red vidi nevarnost zase le v komunizmu in njegov boj je v ta namen posvečen Sovjetski uniji.

Taka je torej idejna oblika današnjega razrednega boja in sedanje borbe za nadvlado nad svetom.

Se spominjate, kako je bilo med vojno govorjeno o Japonci?

Tako vprašuje v svojem uredniškem članku socialistični tedenik "Reading Labor Advocate".

"O, kako so nas slepili," vzlikala pisec.

In nadaljuje:

Japonce so nam slikali z vzbojenimi, velikimi čokani (zobi), z nečloveško spaćenimi obrazi, željni krvi, slikali so jih v obliki majhnih goril, beštij, zavratnežev — pač strašna slika mikadoskih podanikov.

Tisti, ki ne pozabijo vsesproti so sicer vedeli, da so Japonce v Zed. državah pred vojno in že dolgo prej veliki ugledni časopisi hvalili, da smo bili z njimi v zvezi (namreč naši kartelli) za izkorisčanje ljudstev v Aziji in na ondotnih otokih in da smo Japonsko oskrbovali z vsem takim materialom, ki je potreben za oboroževanje.

Takrat so bili Japontci od naših kartonistov slikani v pozah ponosa. Potem pa s čekani, z izbuljenimi očmi in z bodali v rokah, v vlogah zahrbnežev, kakršnih še ni videl svet.

Naši čitatelji se morda spominjajo, da že mesec prej, premo je Japonska udarila na Pearl Harbor, smo v tem listu, enako kakor ostali napredni ameriški tisk, svarili, da kar v Aziji delamo, se bo nad nami maščevalo. Oboroževati Japonsko, ki je bila že

POSLEDICE VERSKE HISTERIJE V INDIJI

Čemu klati tisoče in tisoče ljudi radi vere?

Odgovor na to vprašanje je: Kriva je IGNORANCA, ZAVAJALKA VERA in HUDBNOST

Indija je dobila v tem letu "neodvisnost". Vzelo je leta in leta težke borbe domoljubov in svobodomiscev Indije, predno se je Velika Britanija končno le uklonila ter dovolila Indiji, da naj se odloči v bodoče kaj in kako.

V proglaših in na papirju so izgledale te obljuhe kako lepo.

A med tem je delovala stara imperialistična taktika — "razdvajaj in vladaj".

Glavno razdvajanje v Indiji je bilo med verami, in pa med hindu še posebno vsled njihovih kast, ki so sramota za civilizacijo.

Indija, bogata dežela Koromandija (označil jo je tako Ivan Cankar), je bila v resnici reva skozi vso dobo svojega obstoja.

Imela je in še ima prince, ki še posebno ob posebnih slovesnostih toliko diamantov v dar kot je teža telesa kakega posameznika izmed njih. Saj v enem slučaju se je zgodilo, in tega je leta ali kaj takega nazaj, ko je indijski potentat, težak nad dve sto funtov, dobil v "dar" od svojih podložnikov toliko kohor vaga, oziroma celo par funtov biserov več.

V taki deželi ni ne človekoljubje doma, ne more se jo imenovati za civilizirano in sploh njenega prebivalstva za kaj drugega kot zasluženo in ignorantno.

Angleški bogataši so izzeli iz Indije ogromna bogastva.

Seveda, veliko so jih potem zapravili v svojih drugih imperialističnih akcijah, izmed katerih se nekaterih niso obnesle,

a toliko bolj pa so bogateli, vsak zase — to je, živel so kot bogati kralji, imeli veleposestva samo za lov sebi v zabavo,

letovišča in sploh — imenovali so se za aristokrate in se načevali s titili, ki so sloveli po vsem svetu.

V Indiji sami pa so negovali sebi sorodne aristokrate, ki so vladali svoje podložne milionske množice najprvo sebi in pa angleškim imperialistom v korist.

Angleška delavska vlada je v vojnih kampanjah vedno obljubljala dati Indiji priložnost, da se lahko uredi za svojo bodočnost po svoji volji.

In naj se reče o Attleeju karkoli, to obljubo je držal v silovitih protestom bivšega premierja Winstonona Churchilla in njegove torijske stranke.

Toda ko je Attlee dal to svojo obljubo Indiji sami v razrešitev, se so pojavili v nji vsi starci znaki pravila — "razdvajaj in vladaj".

Ta takška je bila politika imperialistične Anglike od vsega začetka. V tem slučaju sedanja angleška vlada ni kriva zanje. Niti je ni poskušala resno zavirati, ker — kot je dejal Attlee, bi to izgledalo, da ne drži obljube. To se pravi, dopustil je Indiji, da se je kregala po starih motivih, ki so: "raz-

takrat odločeno in osišču, je bil zločin.

Veliko življenj smo izgubili radi tega, a nihče naših vojnih prekupev — katerim (ako so Nemci, ali pa Japontci) pravimo "vojni zločinci", ni bil kaznovan raditev.

Kajti mi smo zmagali, vzlic temu, da smo pred vojno pomagali k oboroževanju Mussolinijeve Italije, Hitlerjevemu tretjemu tahu in hirohitovi Japonski.

A po vojni je spet ena razlika, ki ji razlika, in to je kar se Japonske tiče. V slednji smo obvarovali dinastijo in jo podprli. In podprli smo sistem privatnega izkorisčanja, to je, kapitalizma, a MacArthur se je ob enem potrudil, da ga ja demokratiziral. Saj on tako trdi.

Pravi, da je japonske monopole razbil in ustvaril resničen sistem svobodnega podjetništva (free enterprise) na Japonskem. Ako je to res dosegel, potem je čas, da se general MacArthur vrne sem ter kaj stori proti tukajnjim monopolom, ki so se govorili na Zed. državami ne le polstali temveč tudi vlade.

S praznimi besedami na stran — kar se je na Japonskem z našo okupacijo res zgodilo — otele smo jo za stare red.

Isto skušamo v anglo-ameriški francoski coni v Nemčiji, enako v Italiji, v Avstriji in vse smo si Grčijo in Turčijo pod svoje varstvo za oljne interese in star sistem, ki pomeni izkorisčanje množic, vojne, "prosperitete" tu in tam in nato depresije in pa nove vojne.

Jugoslavija bogata na prirodnih zakladih

Jugoslavija je po svoji velikosti ena izmed najbogatejših del na prirodnih zakladih, ki pa so bili doseg, kolikor jih je bilo v obratih, izkorisčani po tujih kapitalistih in delavci pa v prid tujev zatirani po domačih birokratih.

Veliko rude in drugih prirodnih virov pa je bilo v stari Jugoslaviji še nedotaknjenih, ker so jih tuji interesi imeli več že načetih drugje, pa so hoteli te v Jugoslaviji držati v rezervi za poznejše dni.

V novi Jugoslaviji pa so temu stanju naredili konec s socializacijo in sklenili izrabljati ta zemška bogastva svoji deželi — domačemu ljudstvu v korist.

Nalog je težava, ker so bili razni stroji med vojno pokvarjeni, ali odčršeni na begu Nemčev, ali pa uničeni. Amerika jih je lahko nadomestila, toda je pripravljena to storiti le pod svojimi pogoji.

Ameriška trgovska komisija je bila v svrhu pogajanj v Beogradu kmalu po končani vojni, a ko je uvidela, da njenih pogojev jugoslovanska vlada ne bo sprejela, se je vrnila v New York, oziroma v Washington.

Jugoslavija se je odločila v teh okolišinah — sebi v korist — postaviti se na svoje noge. Gradi si tvornico za stroje, popravlja stare in ustanovila si je zavod za geološka raziskovanja, ki ga prej ni imela.

Načrt petletke — v katerem je važen faktor tudi omenjeni geološki zavod, določa, da se mora producija naftne v Jugoslaviji zvišati s tisoč na 450.000 ton, producija premoga s šest milijonov ton na 16 milijonov ton, železno rudo s 613.000 na eden in pol milijona ton, in producijo aluminijuma s 1.800 na 23.000 ton.

Ena glavnih nalog novega zavoda za geološka raziskovanja je najti nova ležišča naftne, premoga in raznih kovinskih rud, ki jih je v Jugoslaviji mnogo a so še neodkriti.

Akcija v Chicagu za novo podružnico Progresivnih Slovenk

Chicago. — Tu je že delj časa v teku akcija za ustanovitev društva Progresivnih Slovenk. Glavni stan te organizacije je v Clevelandu.

Ime smo že par sestankov, glavni pa se bo vršil v sredo 17. septembra ob 8. zvečer v Slovenskem delavskem centru, 2301 S. Lawndale Ave.

Vse naše ženske in dekleta, ki so interesirane v to akcijo, so vabljene, da pridejo na to sejo. Na nji bo tudi začetnica iz gl. odbora Progresivnih Slovenk iz Clevelandu, ki bo nam na razpolago s pojasnilami.

Pridite v čim večjem številu! Za pripravljeni odbor.

Frances Vider.

Ako verujete v poslanstvo "Proletarca", priporočajte ga znancem in prijateljem v naroditev ob vsaki priložnosti.

Tole mi ne gre v glavo?

Lani so se mezde organizirana delavstva dvignite okrog 15 odstotkov, dobitki pa mnogo več. In letos so profitti velebitnega več kot 97 odstotkov višji kakor lani. Le tako, da je ameriško univsko delavstvo tako nezmožno ustaviti ta dir in inflacijsko in zavreti višanje cenam, to ni nikakor ne gre v glavo!

PRIPOVEDNI DEL

GABER:

Marjanina hiša

(Nadaljevanje)

"Nikogar nisem imela pred vnočno razen hiše in mačka," je znova začela. "Mojega mačka se gotovo spominjaš, saj vas je tudi mnogokrat pozdravil, kadar ste prišli ponoči k meni. Drgnili ste vam je ob noge, rep pa je držal pokonci kakor sabljo. Tako je mene vsek dan pozdravljal. Ko sem se vračala proti večeru domov, mi je vselej pritekel naproti. Podrgnili se mi je ob levo in desno nogo, nato pa je stopal pred mano s pokončnim repom, kakor da mi kaže pot. Bil je ves črn, oči pa so me svetile kakor dva žareča oglja. Zelo rada sem ga imela. Vse živali imam rada, samo gade sovražim. To pa že od otroških let, ko nam je gad umoril junico. Bilo je sredi dopoldneva, ko sem gnala že s pašo. Pri Kragljici mi je hotela junica v laž, pa se ji je obesil na vamp velik, siv gad. Usekal jo je ravno pri vimenju in junica je poginila že po nekaj urah. Pred nekaj dnevi smo prodali kravo, zdaj smo bili še ob juniku, tako smo prišli čisto na nič. Od takrat ubijem vsakega gada, ke je naletim nanj."

"Tudi ob mačka so me spravili beli vrati," je nadaljevala po kratkem premolklu. "Tisti dan sem po Blatni Brezovici pobirala živež za interniranke. Proti večeru sem se vračala s polnim vozičkom. Na klancu sem morala trikrat počivati in maček mi je prihajal naproti dalj kakor navadno. Že od dallec sem ga videla, kako moli svoj rep kvíšku. Tedaj je počilo in maček je bležal sredi ceste. Tisti Ponedeljak Matevž ga je, saj si ga poznal. Bil je eden prvih pri belih, zdaj pa je nekje na Koroškem. Da ga le nikoli več ne bi bilo nazaj. Kaj mu je naredila uboga žival? Samo iz objestnosti ga je in se reči mu nisem smela nič, ko se je režal ubiti živali. Priznat moram, da me je zabolelo. Koliko večerov me je grel v noge, ko sem bila še sama in sem šivala ali pa pletla. V klopcih zvit mi je ležal pri nogah in predel. Med vnočno pa noči niso bile več moje, saj se je sleherni večer kdo od vasih oglasil pri meni, poleg tega pa sem morala skrbeti še za interniranke. Prej bi bila najbrž jokala, če bi mi bil kdo ustrelil mačka, tedaj pa je bilo greh jokati za živaljo. Časi so bili trdi, da nas je še človeška smrt manj prizadela kakor včasih. Dober teden prej so mimo mene gnali talce, ki so jih ustrelili pri Horjulu. Tistikrat še o vskadanjih stvareh nismo mogli glasno govoriti. Oni pa, kakor da gredo na sprehol. Se peli so, ko so šli v smrt."

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

“PROSVETA”

Naročnina za Združene države (izvenmri Chicago) in Kanado \$8.00 na leto; \$4.00 na pol leta; \$2.00 na četrt leta; za Chicago in Cook Co., \$9.50 za celo leto; \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWNDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

želj. Kjer vidi kakšno majhno hišico, jo kako uro ogleduje od vseh strani, nato pa gre noter in pregleda še sobe. 'Tudi jaz bi imela tako hišico, tako malo hišico', mrmra. Toda tega ne pričoveduje domaćim, ki jo včasih začudeno gledajo, temveč se pogovarja' še sama s sabo. Tudi k meni je prišla, ko sem zidala to hišo. 'Tudi jaz bi imela tako malo hišico, tako malo hišico in tri bele piške', se je pogovarjala na svoj stari način. Vidiš, taki smo mi mal i ljudje. Nimamo velikih želj, toda tiste, ki jih imamo, so karakor zakoreninjene v nas.'

Iz pisane cekarje je potegnila velik kos črniha kruha in steklenico vina. Kruh je prelomila na dvoje in mi dala večji kos. Ker sem poznal njen značaj, sem vedel, da se ne smenim braniti. Natočila mi je tudi vina. "Da ne boš rekel, da si delal pri meni, pa ti nišem dala malice," se je nasmehnila.

"Zaslužil je ravno nisem," sem rekел.

"Zaslužil?" Ko boš toliko star in ko boš toliko doživel, kakor sem jaz, boš drugače govoril. V mladih letih sem služila pri gospodi. Ves dan nas je delo priganjalo kakor najhujši valpet. Posle mislim. Popoldne pa smo dobili za malico koc črneg kruha. Gospoda pa je sedela v senci v vrtni lopu in pila vino. Toda kdo ga je bolj zaslužil, oni ali mi?"

"Dvakrat so pred mojimi očmi ubili človeka," je ponovila. "In če se na to spomnim, se mi zdi, da so ljudje v tej vojni še umirali drugače kot pred vojno. Hribičin France je dvignil roke, kakor bi hotel prosiš usmiljenja. Drnčin pa se je najprej zaril v zemljo, nato pa se je znova dvignil in pokazal pest. Nič mi tega ne verjam, toda rečem ti, pokazal je pest."

Umolknila je. Nekaj časa je delala molče. Kdaj pa kdaj je drinvala opko k obrazu in potolka po njih s kladivom. "Se bo dobra," je mrmrala. "Klanško Marjanu bo še preživel." In je delala dalje.

Sonce je jelo pripekati. Nebo je bilo jasno, kakor umito in kazalo je, da bo vroč, soparen dan. Rahel veter jutranjih ur je polnoma pojental.

"Za danes bo dovolj," se je nenadoma spomnila Marjan. "Vsa trda sem, saj delam že od štirih."

Splezala je na tla. Usedla sva se v senco koščatega oreha. Oči so ji begale po ozganjem zidovju in po kupu opeke ob cesti. Najbrž je premišljevala, koliko časa bo moral še podirati, da bo odstranila ruševine.

"Vse življenje sem si želela svoje hišo," je dejala čez nekaj časa. "Rekel boš, da sem taka, kakor Kraščevčeva Franca iz ubožnice. Saj veš, kako hodi okrog in se pogovarja o majhni hišici. Neumna je, toda ne toliko, da ne bi imela človeških

Generacija, ki ji je dana nalogu graditi nov svet

Mladina ima v državah sodobnega preporeda — n. pr. v Jugoslaviji in Šmarskije, najvažnejšo vlogo.

NAŠE AKTIVNOSTI

Zbirka ANNE BENIGER

John Pečnik, Fontana, Calif., piše: "Na društveni veselicu na delavski praznik v Fontani je bila vesela družba in sva se odločila z "Big" Tonyjem iz Oaklinda, da nabereva nekaj za Proletarca. Uspehl je bil povoljen. Nabранa vsota znaša \$29."

Imena prispevatev bodo objavljena v eni prihodnjih številk v izkazu "Tiskovni sklad Proletarca". Med imeni prispevatev, ki so nam bila poslana iz Fontane, vidimo precej naših znancev; med njimi so Pete Benedict iz El Cajona, Mike Missouri in John Petrič iz Los Angeles, in Anton Farmer iz So. Gate — kar vse pomeni, da je postala Fontana center Slovenscev v južni Kaliforniji in da v nju (Fontano) prihajajo na obisk tudi pogostoma tudi rojaki iz severnih krajev te "zlate dežele".

V našem uradu se je nedavno spet oglasil John Rodman, ki je sedaj tudi iz Fontane doma. Tu na obisku in po opravkih. Obnovil je naročnino in prispeval \$2 v tiskovni sklad, z naročilom, da naj se to kreditira našemu zastopniku v Fontani, Johnu Pečniku; dodal je: "On je za Proletarca v Fontani in tam okrog zelo dober zastopnik."

Max Martz, Buhl, Minn., piše: "Tu prilagam nekaj naročnine in dva dolarja v tiskovni sklad. Druge, katerim je (po našem želenem okrožju) naročnina potekla, pa običsem v kratkem."

"Naj še omenim, da sem v času zborovanja zadnje seje gl. odbora SNPJ v Chicagu prejel pozdrave od večjega števila glavnih odbornikov in me je razveselilo, ker so se spomnili starega "bečlarja". Hvala jim ter zagotavljam, da sem po prepričanju še vedno naprednjak kakor sem bil. In da sem še vedno isti kakor takrat, ko sva s Fr. Zaitom pred 35 leti agitirala na pikniku na Evelethu (Minn.) za SNPJ in Proletarca."

Donald J. Lotrich nam od letošnjega januarja dalje pošilja po \$5 na mesec z naročilom, da naj za to vsoto naročimo list petim osebam vsak mesec na poskušnjo, ki naj si jih mi izberemo. Naročnina za četrto leto je \$1 in rezultat tega Donaldovega poskusa je bil dosedaj kar zadovoljiv. Upamo, da bo v bodoče še boljši.

Meseca maja je po tej metodi naročila Proletarca dvem ose-

menu, da bioribomo temu listu potrebne dohodke: Potrudimo se pridobiti mu NOVIH naročnikov! In pa OGLASOV, kjer morec. Vse priznanje tistim, ki delajo, hvala prispevatev — a jih je še mnogo, ki imajo Proletarca prav tako v čisilih. In na te slednje se sedaj, ko se leto bliža k koncu, obračamo z apelom, da se pridružijo vrstam drugih aktivnih priateljev ter priateljev "Proletarca".

Anton Jankovich iz Cleveland-a je na delu za koledar pri naborju oglasov in enako naši

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

Dalje prihodnjič.

drugi zastopniki v naseljih. Tone preti, da će bo "zamuda", kakor lani, naj koledar ne izide."

Uredništvo upravnemu zagotavlja, da je ne bo, pa je potreben razumeti, da je to odvisno od sodelovanja ne samo od nabi-

račev oglasov in razprodajalcev, ki nabirajo naročila, temveč posebno od sotrudnikov.

To je urednik v svoji koloni v prejšnji številki posebno poudaril.

Delajmo drug z drugim, pa bo vse slo po sreči.

Zapisnik krajevne organizacije Prosvetne Matice in JSZ za vzhodni Ohio in W. Va.

(Ta zapisnik je bil poslan v uredništvo pravočasno, namreč kmalu po zborovanju, a je bil vsled drugega gradiva odložen. Zapisnikarja torej ne zadene za to zamudo nikakršna krivda.)

Seja te konferenčne organizacije Prosvetne matice in JSZ se je vršila dne 27. julija 1947 v Bartontu, O., na Skoffovi farmi. Pričela se je ob 11. dopolne.

Tajnik otvoril sejo in oznamil nominiranje kandidatov za predsednika.

Soglasno je bil izvoljen za to mesto naš stari veteran Nace Ziemerberger.

Zapisnikarja je bil načo soglasno izvoljen Florian Pishek iz Bellaira, O.

Zapisnik prejšnje seje ni bil predložen, ker ga je imel v posessi pokojni Jos. Snoy. Njegove poslovne knjige je nato prevzel John Vitez, ali zapisnika prejšnje konference ni bilo med njimi.

Kar se tiče računov, se pa popolnoma ujemajo s številkami pokojnega tajnika.

To soglasno potrjuje tudi nadzorni odbor.

Nato tajnik poroča, da zanimanje za naše aktivnosti jaka paša v teh krajih. Mnoga društva niso več tako aktívna kakor nekoč. Zato je vsled te mrzljine posebno na škodi i Prosvetne matici.

Iz poročila organizatorja je bilo razvidno, da situacija res nič kaj dobro ne izgleda. On je bil mnenja, da kar se njemu zdi, "je vse v mrtvili". A je izrazil upanje, da bomo 'spet oživeli'.

Mary Potnik od društva št. 13 SNPJ je poročala, da (društvo) vztraja po starem, a ima vsled pomanjkanja aktivnih, sposobnih članov in članic težave kot pač več ali manj vse druge naše organizacije.

Od št. 333 SNPJ, Blaine, je poročalo Mike Smerdel. Pohvalil je knjige, kakrsne izdaje Prosvetne matice, a ob enem izjavil, da napram naši literaturi veliko graje bodisi s strani starejši kot tudi tu rojene generacije.

Br. Hribar iz Windsor Heights je poročal, da so starci člani vse nadaljevanje Prosvetne matice, ne ve pa, ako in kako bo, kadar mlajši — tu rojeni — prevzemajo vodstvo. Starejšim se zdi, da se mladina ne zanima za kulturne ne za druge naše predane ideje.

Zastopnik društva št. 562 SNPJ nima nič posebnega pripomniti. Le, da njih društvo ostane pri Prosvetni matici.

Bilo je še precej drugih poročil in priporab v bilo je sklepno, da se vse vzame na znanje.

Po končanih poročilih govoriti predsednik zborovanja Nace Ziemerberger glede Proletarca in dasi je bil on med prvimi borilni za naša načela, za ta list in pomagal tudi k zgraditvi Proletarja naj obnovi svoje združinske pomorske zveze v korist svojega gospodarstva. Te tradicionalne zveze pa so usmerjene k Srednjemu in Daljnemu vzhodu. Takoj je treba uvesti Jadranko tarifo za železniško zvezo Trbiž-Trst, pa tudi za važno prometno zvezo Maribor-Postojna-Trst.

Poslušajte

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles.

Vodil je George Marchan.

ZA LIONE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE Tiska pri nas

V JUGOSLAVIJI PRAVJO, DA JE NAM LE ZA PETROLEJ, NE ZA DEMOKRACIJO

Jugoslavija je vsled naše sejanje v njeni politiki zelo prizadeta. Držimo pod svojim pokroviteljstvom Italijo, še bolj pa Grčijo.

Pretimo deželam, ki meje ob Grčijo, z vojno, če ne prenehajo z "intervencijo", dočim smo mi tam — tisoče milij daleč, pa nočemo priznati, da uganjamamo imperialistično politiko.

Grčija sama ni nič kaj navdušena za umeševanje Zed. držav v njene zadeve, četudi ji pomagamo z živežem, denarno in militaristično proporočno bolj kot katerikoli državi na svetu.

Cemu vse to?

"Gre se za kontrolo nad Sredozemljem, odgovarja "Primorski dnevnik" (v Trstu). Gre se za vojne baze, s katerimi bo mogče ščititi ameriški oljni kartel v vseh ondutnih deželah.

Omenjeni list je priobčil o tej naši intervenciji v Grčiji sledenje članek:

"Če pade Grčija pod nadzorstvo oborožene manjšine, bodo posledice v sosedni Turčiji resne. Zmeda in neredi bi se lahko razširili po vsem Srednjem vzhodu. Nedotakljivost Turčije je bistvene važnosti za vzdrževanje reda na Srednjem vzhodu", je med drugim dejal predsednik Truman, ko je pred ameriškim kongresom utemeljil svoje zahteve, naj se Grčiji in Turčiji odobri pomoč v znesku 400 milijonov dolarjev. Zakaj neki je predsednik Truman takoj pri srcu "neodvisnost" Grčije, ko pa vendar vsak človek ve, da država, obremenjena s tako visokimi dolgovmi, ne more biti neodvisna od svojega upnika? Zakaj predsednik Truman tako skrbi za red na Srednjem vzhodu, ko so pa Zedinjene države Amerike oddaljene več kot 9000 kilometrov? Predsednik Truman pravi, da bo pomoč Grčiji in Turčiji zajamčila varnost Zdrženih držav Amerike in vseh Zdrženih narodov. Ali bi zgolj 13,000 grških partizanov, kakor trde ameriški državniki v nekakšnih tajnih dokumentih, res moglo ogrožati tako mogočne Zedinjene države Amerike in vse Zdržene narode? Okoli 300 milijonov dolarjev bodo dobili grški kraljevski fašisti za orodje, s katerim naj bi uničili partizane. In če je teh partizanov res samo 13,000, potem bo za uničenje enega samega partizana dala ameriška vlada preko 18 milijonov lir, če računamo 800 lir za 1 dollar. Res ogromna vsota za umor enega samega grškega partizana.

Za ZDA je bila vojna zgolj poslovna zadeva...

Od kod torej tako zaskrbljeno predsednika Trumana in njegovih za Grčijo in Turčijo, zakaj taka pozornost za red na Srednjem vzhodu? Cemu taki alarmi, čemu toliko besed?

Ko govoril predsednik Truman o redu na Srednjem vzhodu, tedaj ima pred očmi nov ameriški red, ki ga v tem delu sveta ustvarjajo ameriške petrolejske družbe. Predsednik Truman in ameriški demarni mognoci mislijo na milijone in milijone ton petroleja, ki se bo v prihodnjih letih pretakal preko dveh orjaških naftovodov od Perzijskega preko puščav do Sredozemskega morja. 42 odstotkov svetovnih zalog petroleja leti na Srednjem vzhodu in leta 1945. je tedanj ameriški

notranji minister Harold Ickes naznanil, da bodo petrolejske zaloge v Zedinjenih državah Amerike izčrpane že leta 1957., če se bo proizvodnja petroleja v dosedanjem meri nadaljevala. V Perziji in Saudit Arabiji in drugih deželah na Srednjem vzhodu pa je se petroleja v zemlji in to za dvajset let pri sedanji rasti proizvodnji. Brez petroleja ni bencina ne nafta. Brez bencina ne vozijo avtomobili tovarnarja Forda, ne vozijo ameriški tanki, niti ne letajo ameriški letala brez petroleja ni ameriške vojne stroje in ne ogromnih dobičkov.

Decembra minulega leta je bila sklenjena anglo-ameriška pogodba o gradnji dveh ogromnih naftovodov na Srednjem vzhodu. Levji delež pri tej pogodbi, veljavni za dvajset let, ima ameriški kapital in po dvajsetih letih bodo zaloge petroleja verjetno že povsem izčrpane na Srednjem vzhodu.

"Zmeda in neredi bi se lahko razširili po vsem Srednjem vzhodu," pravi predsednik Truman. Zdaj razumemo bojazen ameriških kapitalistov. Za petrolej jim gre, ki je zlato nowe dobe. Oni se boje, da bi njihovi avtomobili in vojaški stroji ne imeli dovolj bencina, če bi se narodi, ki žive na Srednjem vzhodu, prebudili in rekli: "Roke proč od naših dežel. Mi vam ne bomo dajali več petroleja za smesno nizko ceno, ki jo placuje našim oblastnikom!" Toda ljudje, ki so poslušali Trumanov govor, ne smejo vedeti, ne smejo poznati pravih ameriških namenov. "Neodvisnost Grčije, utrjevanje varnosti Zdrženih narodov, doprinos k utrjevanju svetovnega miru," to so besede, ki naj bi zakrile duh po petroleju.

"Zedinjene države Amerike so dale 341 milijard dolarjev za zmago v drugi svetovni vojni. Pomoč, ki jo predlagam za Grčijo in Turčijo, znaša nekaj več kot tisoči del te naložbe," zagotavlja predsednik Truman ameriškim kongresmenom. Osvobodilna vojna proti fašizmu za svobodljubne narode ni bila nobena denarna naložba, po Trumanovih besedah pa je bila zgolj poslovna naložba denarnih mognotov Zedinjenih držav Amerike. Tako je tudi danes ubijanje grških demokratov, zatiranje grškega ljudstva samo poslovna naložba, ki jo "zahteva zdrav razum," kakor to pravi Truman.

Zato hočejo biti ZDA gospodar Sredozemlja

Ko je konec leta 1944 poslal Churchill v Grčijo generala Scobya z angleškim orožjem nad grake partizane, ki so se včas vno požrtvalno borili proti Nemcem, tedaj si je Churchill želel tako Grčijo, ki bi varovala imperijske morske poti v Sredozemlju in bila popoloma odvisna od angleških magnatov. 87 milijonov funtov šterlingov so izdali Angleži za vzdrževanje svojih čet v Grčiji in za podporo grškim kraljevskim fašistom. Z vsem tem in s kopo izdajalcev niso nicesar opravili.

Nato je dejal predsednik Truman: "Angleška vlada ne more dajati Grčiji nobene gospodarske ali finančne pomoči od 31. marca dalje. Anglia se nahaja sama pred potrebo, da zmanjša celo črta svoje obveznosti v

nekaterih delih sveta, vključno Grčijo." Sedaj Grčija ni več čuvan samo angleških ameriških poti. Sedaj mora čuvati tudi morske poti do ležišč petroleja na Srednjem vzhodu, ki ga pravostenko izkoriscajo ameriške družbe. Na Srednjem vzhodu vse bolj izpodpirajo ameriške družbe angleške poslovne ljudi. Ti morajo od ameriških družb kupovati naprave za vrtanje in pridobivanje petroleja, teh naprav pa ne dobre, če ne popuščajo ameriškim kapitalistom in jim ne dovolijo velikih dobičkov.

Grčiji so sedaj dodelili ameriški imperialisti novo vlogo. Bivši grški vojni minister Merenditis piše v liberalnem grškem listu "Vima", da hočeta Anglia in Zed. države Amerike napraviti iz grške vojske "šandarja". Nad 300 let so menili Angleži, da so gospodarji na Sredozemskem morju. Toda ameriški imperializem že buta ob zidove angleškega kolonialnega imperija. Ko so pred letom sklenili Angleži pogodbo za posojilo v Ameriki, so moral obvezati, da bodo na široko odprli vrata svojega imperija svojim ameriškim trgovskim temenjem. Ukinito so moralni prednosti na tarife.

Sedaj pa hočejo že Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci štirih velesil v Londonu. Zlasti se zanimajo Amerikanici biti gospodarji Sredozemlja in vse bolj in bolj odrivajo Angleže. Nekateri svetovni časopisi že poročajo, da bodo ZDA zahvale, naj se jim poveri skrbništvo nad nekaterimi bivšimi italijanskimi kolonijami, o katerih usodi bodo po ratifikaciji mirovne pogodbe sklepali na konferenci š

Londonska (zamejna) vlada ni bila nikoli za jugoslovanski Trst

MIRKO G. KUHEL, tajnik SANSA.

Sodna obravnavava proti profesorju Borisu Furlanu, ni samo dokazala, da je bil ves čas bivanja v Ameriki in Londonu in kasneje v Ljubljani plačan agent britanske Obveščevalne službe (Intelligence Service), da je bil konspirator proti sedanju režimu Jugoslavije, ki mu je podelil službo dekana juridične fakultete ljubljanske univerze, ampak je tudi pokazala, da je odklonil svojo pomoč za priključitev Trsta in Slovenskega Primorja ter Istre h Jugoslaviji. Izgovarjal se je, da se je posvetil "znanosti", kar bi pomenilo, da ga politika več ne zanima. Kakšnega značaja je bila ta "znanost", je jasno pokazala sodniška razprava. Prezidij Ljudske skupščine FLRJ je njegovo smrtno odsodo zavelezdajo spremenil na 20 let ječe.

Kdorkoli je točno zasedoval Furlanovo politično karijero od leta 1941 naprej, ni mogel zgrešiti paralelnost z britansko zunanjim politikom napram Jugoslaviji. Njegovo rodomlje je načršalo in padalo kot barometer v atmosferi angleških imperialističnih tendenc. Dokaz temu so njegovi govorji preko londonskega radia, ki so bili objavljeni tudi v naših slovenskih listih v Ameriki. Furlan je bil v taboru jugoslovenskega kraljevega režima vse do časa, ko sta Amerika in Velika Britanija priznala Tito in AVNOJ za de facto vladu nove Jugoslavije. Dokaz tej trditvi je dejstvo, da je Furlan proti nasvetu svojih prijateljev v Ameriki takoj odhitel v London, ko je bil povabljen, da sprejme in je sprejel mesto ministra v kraljevi vladi. A istočasno je bil član angleške špijonaze. Pač lepa stvar, britanski špijon minister jugoslovenske kraljeve vlade! SANSoventu tajniku je tedaj posebno zamerila gospa Furlanova in mu nikoli ni mogla odpustiti "greha", ker je v svoji koloni poročal, da si je partedenska jugoslovenska vladav Londonu, v katerem je bil tudi profesor Furlan, najprej nakazal plačo za celo leto naprej. To je bilo poleti 1943.

Obravnavava je tudi pokazala, da je Furlan zelo pridno prestregel pošte jugoslovenskih kraljevih ministrov (Kreka in Snoja ter morda še drugih), kakor tudi pošto generala Vladimira Velebita, načelnika prve Titove vojaške misije v Londonu. Furlan je v treh letih popolnoma ušlo iz spomina, kako je mogla ta pošta smukniti v njegove arhive. Morada je bil med temi arhivi tudi prepis pisma od dr. Miha Kreka, datirano v Londonu 15. novembra 1941, v katerem je izrazil svoje mišljenje glede bodočnosti Trsta.

Da je Miha Krek nasprotoval priključitvi Trsta h Jugoslaviji, smo lahko čitali v depešah, ki so jih posiljali ameriški časnikarji iz Italije pred pariško mirovno konferenco. Mihel je vedel, da v Jugoslavijo zanj in za njegove sorte ljudi ni več prostora, razen pred steno ali pod višali, vsled tega je računal, da bi del slovenskega ozemlja pod Italijo ali v mednarodnem ozemlju bil izvrstna baza za njegovo bodoče politično delovanje ter za uresničenje njegovih sanj o "Katoliški državi", kamor naj bi spadalo Slovensko Primorje s Trstom vred.

To pismo prislanja najlepšo klofuto gospodom okrog Amerike domovine, ki so že mnogokrat bleknili, da sta Titov in njegov "komunistični" rezim odgovorna, da mirovna konferenca ni prisodila Trsta Jugoslaviji. Miha Krek, vodja slovenske reakcije v inozemstvu in inspiracija vse propagande, ki jo za njejega in njegovega pristaša vodi omenjeni "dnevniki", pa je že leta 1941 jasno povedal, da mora Trst postati mednarodno pristanišče. Poglejmo, kaj je zapisal:

"Razumem, da bo glede Trsta borba težavna. Tudi razumem, da bo zelo težko napraviti iz Trsta slovensko in jugoslovansko mesto. Dasi bi to prav bilo. Vendar pa je mogoče dosegči to, da preprečimo vodilne in odločilne ljudi (med zavezniški, in posebno Roosevelt) o tem, da Trst ne more in ne sme ostati italijansko mesto. Ne iz narodnostnih, ne iz gospodarskih, ne iz strategičnih razlogov. Trst je

Delavec končno le dobil priznanje

Nobene zbornice, in nobeni ministri niso ne značajo, ne uradne, sko delavci nehači producirati. Delavska vlada v Angliji gor ali dol, če premogarji nočeo v rovce vrčic njenim spelom, premoga ni na dan in vsled tega zastane tudi vse drugo delo, ki je odvisno od premoga.

Tako se dogaja tudi v Franciji in v Italiji. In ko se premogarji zastavkali pri nas, je bil ujihov poskus zlomljen z vladnim primoranjem delavcev nazaj v rove, ker je premogovnike vsled te stiske "vlada prevzela".

ker večino — ogromno večino držav in državic kontrolira takozvani zapadni blok.

Zbor Z. N. impozantna skupina

Že v minulem tednu so se zbrali v New Yorku predstavniki kakih 55 držav, ki štejejo skupno s svojimi svetovalci, političnimi in ekonomskimi veščaki ter tolmači okrog 1.800 oseb. Poleg imajo seveda se osebno služinčad, ceprav jim je v newyorskih hotelih ni treba.

Ta velika zbornica ima pred sabo celo procesijo problemov. Kajti grški, ki ga nač državni tajnik najbolj poudarja, je malenkosten, dasi svetovnemu miru res nevaren, toda ne kot tak temveč vsled splošnega položaja po svetu.

Egiptanska vlada zahteva, da Anglija odpokliče svoje čete iz Egipta in Sudana. V varnostni svetu so bile vse njene pričote dobesed zmanj. Kajti z Anglijo drži naša vlada. Tam okrog so namreč oljna ležišča, o katerih pravijo, da so največja na svetu. In so večinoma v posesti ameriških ter angleških korporacij.

Zaradi petroleja je tudi palestinsko vprašanje še vedno zatočano.

Imamo versko vojno v Indiji, civilno vojno na Kitajskem, krizo v mnogih evropskih deželah, socialni potres v Italiji in našo diplomacijski skrbi, kako čim boljše začeti Turčijo — ne samo Grčijo, Iran itd., tako da Sredozemlje ostane pod našo kontrolo.

I. Jontez in F. Barbic kritizira v tej številki malo notico, ki je bila v Komentarjih glede Jontezovega pisma v Glasu SDZ.

Pisec te kolone prizna, da tiste-ga (Sabčevskega) članka v Glasu ni čital, pravili pa so mu drugi o Jontezovem odobravanju in da se je nanašalo na znane obravnavane v Ljubljani. Pač premašo previdnosti — to je vse. Ampak glede Amerike — cemo očitati, da nimamo dobre besede za njo. Saj smo jo pomagali graditi, vsak po svojih močeh!

Nemoj "zdrženih" narodov

Kaj naj zdrženih narodov sploh pomenijo v taki atmosferi? Saj nič ne pomenijo, razen v toliko v sedanjih razmerah — kar tak državnik kakor je Beneš res dobro razume — kot da se oslonijo na vnanjo politiko ene ali druge velesile.

V Washingtonu priznavajo, da sta zdaj samo še dve — kajti Anglija je vsled svojega opesarjanja nehal biti v "veliki trojici" enakopravna — zato se gre odsej v tej borbi za moč samo še med Zed. državami in Sovjetsko unijo.

Skoda, ker v tem stanju ni že videti velikega državnika, ki bi svet mogel uveriti, da le v vza-jemnosti ima bodočnost.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

de, ki je določal socializiranje nemške industrije v Porurju in

druge v angleški coni, je padel v vodo. Izvršuje ga pa v svoji coni Nemčije v polni meri sovjetske okupacijske oblasti.

V Italiji so se vršila prošlo nedeljo v mnogih mestih zborovanja delavskih množic, ki so bila ob enem protestni shodi proti "Trumanovi doktrini". Radio-reporterji so pravili, kako je množica v Milanu in v raznih drugih mestih — ki je ponekod štela do sto tisoč udeležencev, obsojala "ameriške ambicije za ustanovitev svetovne diktature kapitalizma" in vzklikala "smrt Trumanu!"

Marsikateri ameriški časnikarji se je vprašal, da li se

Trumanova vnanja politika izplača,

ko pa mu je hvalječna za

njegovih par milijard podpore

Italijan le cerkev a sveto stolico

(vaticano na čelu), klerikalizem in pa privilegiji, ki se boje

za svoje prednosti, dohodek in

bogastva! V Italiji se trese in

težko, da jo bo ameriškim poli-

ticom mogoče spremeniti v dru-

go Grejco.

Pamire Tagliasti je italijan-

skim množicam na predvečer ve-

sevlet. Prezrti pa so glasom po-ročila iz Londona v čikaški Tri-buni "glavarji komunističnega bloka". Ampak tudi tako bi kralj George na poročno svečanost svoje hčerke povabil Stalina, Dimitrova, Tita itd., težko da se bi odzvali. Zastopali pa jih bodo na pojedinih njihini ambasadorji ter poslaniki. In naravno — pozabljena je na to dvojno poroko tudi bivša jugoslovanska dinastija. Deloma iz sorodstva, deloma iz sifatij, in pa morda ne-koliko tudi iz "diplomaticih razlogov", ki jih bodo v Beograhu pač razumeli, a se menda radi tega ne bodo vznemiriali. Dobrak kronih glav in dvornega pompa je že toliko zatonila, da ji ni več povratka. Le v Angliji se se mčno drži.

MODERNIZIRANJE VOJVODINE

Vojvodina — ena najboljših

žitnic na svetu — je za Jugoslavijo neizmerni vrednosti. Radi

tega se je država odločila, da jo modernizira, zgraditi kanale za odtekjanje vode, kanal med Danavo in načrte za namakanje v slučaju suše.

Tedeni "Mladina" v Jugoslaviji piše o tem:

Vojvodina kot najpomembnejša žitorodna pokrajina v naši državi upravičeno zasluži ime "jugoslovanska žitnica". Toda višina pridevila je zdaj se odvija na elementarnih sil: zaradi suše ali poplav so kaj pogosto slabe letine. Z načrtom gospodarstvom pa si bodo podrgli razen slepih gospodarskih sil tudi muhasto naravo, kolikor je pač to mogoče na stopnji sedanja znanosti ter tehnike.

V petletnem planu LR Srbije je zajeto tudi največje delo, ki bo opravljeno med našo prvo petletko — zgraditev velikega prekopa Donava-Tisa-Danava. Prekop bo nad 260 km dolg. Postal bo hrbitenica vsega vodnega sistema Bačke in Banata, tako da bo mogoče umno vodno gospodarstvo. To pomeni, da bodo lahko odvajali, odnosno do-vajali vodo po omrežju manjših prekopov, in sicer po potrebi: za namakanje, ko bo suša, kadar pa bodo grozile poplave, bodo odprli zapornice na jezovih in voda se bo naglo odtekel. Se preden bo zgrajen ves ta vodni sistem, bodo lahko namakali okrog 180,000 hektarov rodovit-

ne zemlje, po neje celo pol milijona hektarov.

Razen tega bo novi prekop nudil še številne druge velike koristne: zgraditi se bodo hidrocentrale ob velikih jezovih in nastal bo cel sistem ribnikov, kar bo največjega pomena za ribištvo. Tako bo to veliko delo dejansko jamstvo naše lepše prihodnosti — Vojvodina bo postala zares žitnica domovine srečega delovnega ljudstva.

Protiljudski značaj conskega in občinskega sveta

Kakor celotna civilna uprava v coni A, tako sta nastala tudi

conski in tržaški občinski svet na podlagi znanje odredbe št. 11, ki je odvzela izvršno moč po

judstvu izvoljenim narodno osvebojilnim odborom in vzpostavila nove organe javne uprave. Kjer pa to ni bilo mogoče, je

postavila Zavezniska vojaška uprava. Kjer pa je država odločila, da jo

modernizira, zgraditi kanale za odtekjanje vode, kanal med Danavo in načrte za namakanje v slučaju suše.

Tedeni "Mladina" v Jugoslaviji piše o tem:

Vojvodina kot najpomembnejša žitorodna pokrajina v naši državi upravičeno zasluži ime "jugoslovanska žitnica". Toda višina pridevila je zdaj se odvija na elementarnih sil: zaradi suše ali poplav so kaj pogosto slabe letine. Z načrtom gospodarstvom pa si bodo podrgli razen slepih gospodarskih sil tudi muhasto naravo, kolikor je pač to mogoče na stopnji sedanja znanosti ter tehnike.

V petletnem planu LR Srbije je zajeto tudi največje delo, ki bo opravljeno med našo prvo prvo petletko — zgraditev velikega prekopa Donava-Tisa-Danava. Prekop bo nad 260 km dolg. Postal bo hrbitenica vsega vodnega sistema Bačke in Banata, tako da bo mogoče umno vodno gospodarstvo. To pomeni, da bodo lahko odvajali, odnosno do-vajali vodo po omrežju manjših prekopov, in sicer po potrebi: za namakanje, ko bo suša, kadar pa bodo grozile poplave, bodo odprli zapornice na jezovih in voda se bo naglo odtekel. Se preden bo zgrajen ves ta vodni sistem, bodo lahko namakali okrog 180,000 hektarov rodovit-

Slovenski duhovniki odklanjajo misijo škofa Santina

Tržaški škof Santin je napovedal v Trstu velik misijon, ki bo hkrati po vseh cerkvah, gledališčih in javnih trgih. Za ta misjon se predvideva 3 in pol milijona lir stroškov. Slovenski duhovniki so se zbrali in obravnavali vprašanje tega "cirkuskega misijona". Odklonili so te vrste misijon, ker ne odgovarja duhu in tradicijam slovenskega judstva. Slovenski duhovniki so uporabili tvoj sklep škofa Santinu, ki je razklenil zavilj: "Comando io!" (Zapovedujem jaz). Odločen slovenski duhovnik v Trstu je pojasnil to zadevo s tremi nameni, ki jih zasluju škof Santin s pripravami za ta misjon: 1) Pridobiti čim več volilcev za bližajoče se volitve v tržaški parlament. 2) Škof Santin hoče "dokazati", da je Trst "italijanski", ker so take vrste misijon v navadi v Italiji. 3) Ta misjon naj bi dokazal, da Slovenci spoštujejo škofa Santina, kar naj bi dokazali s svojo udeležbo pri njegove misijon. Delovno ljudstvo pa odklanja Santinovo namero, ker ne mara sodelovati pri navideznih cerkevih pripravah, ki pa imajo dejansko svoje politično ozadje.

NI SLAB NASVET

Robert Kenny, bivši generalni pravnik Kalifornije je v kampanji za "reformiranje demokratske stranke" — in če to ne bi šlo — "za ustanovitev tretje stranke". Pri tem je dejal med drugim:

"Ako ste vi (reakcionarji) s tem stoletjem nezadovoljni, čemu se ne vrnete v prejšnjega, s katerega ste po svoji mentaliteti prišli?"

Dopisi, ki smo jih prejeli zadnjega soboto in v pondeljek, bodo objavljeni v prihodnji številki.

Tri sto milijov — za vrata!

Glej, tu berem, da bodo grški restavratieri na Grškem dobili številne zastavne! Cemu bi ga ameriška vlada raje ne dala tukajnjim Grkom, da bi v svojih restavracijah nam znali cene, namesto da jih višajo?

Dalekovidni podjetniki so spoznali, da bodo v prihodnjih letih velike razlike prilike v Chicagu in severnem Illinoisu omogočile njihovim delavcem nadaljevanje vrste dela, ki so si ga izbrali... da se bodo zabavali in

SEE WHAT WE MEAN?

Let's talk about high prices. But let's go back a few years and consider the matter from the perspective of the war years during which Roosevelt controls were keeping prices "down."

It seemed in those days that almost everybody was determined to just refuse to look facts in the face. "Well, anyway," they'd say, "prices aren't as high in this war as they were in the last one." And when they were reminded that they were taxed to pay the subsidies that enabled owners to take all-time high profits—when they were told that it was just as costly to pay the tax collector as to pass their dollars directly over the merchant's counter—they'd close up like stubborn clams and refuse to see the point.

And when we'd tell them that, after all, their war wage were reduced by the 10 percent or more that was being deducted for bonds, those dogged optimists would loftily explain that, "Oh well, those bond deductions are savings."

Well, how about it now, when those Pollyannas are paying BOTH high taxes AND high prices?

See what we mean?

Those relatively low war-time prices were possible only because the government was "chalking it on the books" against the future earnings of workers. Now comes collection day. And now we wonder how many people really understand that they verily are paying high prices—higher than ever before—to both the merchant and the tax collector.

It seems that there is no end of schemes whereby the people can be fooled. Consider that "4 for 3" inducement to bond-buying "savers." How much would those three dollars have put in the family market basket ten years ago? And how much will four dollars get you today? Were you really saving? Or were you losing?

Those low war prices of the Roosevelt era haven't worked out so well, have they? It looks now as though you were merely buying on the installment plan, doesn't it?

What we mean is that, while it may have taken you by surprise, today's double-payment plan—pay to merchant and pay to tax collector—is another one of those things that were "planned that way."

The fact is that it couldn't have been planned any other way without sacrificing the private-profit economy and making impossible the huge war rake-off that was big business' price for patriotism.

What we also mean is that—

If the nation's resources and industries had been owned by all the people, and

If wealth had been produced for use instead of for profit—

We'd have ended this war without being in debt to private capitalists to the tune of about \$300 billions.

And right now we'd be back producing abundance for the use of everybody.

What we mean is that the common people are paying a big price for keeping the private-profit system going and that they'll have to keep right on paying or the system will fold up. And we also mean—

Is it worth it?—Reading Labor Advocate.

The American Legion

Year after year, the newspapers and officials of some chosen city go through the routine of welcoming the American Legion, putting up with its dreary horse play, and sighing with relief when the middle-aged children pack up their water pistols, whistles, and electric sticks and go home. Out of gratitude to those legionnaires who really fought for the country—thousands of them, of course, never smelled enemy powder, while thousands who did would not be caught dead in a Legion uniform—we can easily enure a few days of synthetic carnival. But while the rank-and-file members are inanely engaged in dropping bags of water from hotel windows, their officers and exploiters indulge in more dangerous mischief. Recently, the Legion bureaucrats outdid themselves. The oratory to which they exposed their gullible charges was of the hysterical, if not incendiary, war-with-Russia variety. The speeches by Louis Johnson and General Eisenhower were the only conspicuous exceptions, and cautious as they were, the retiring Legion commander had the effrontery to try to head off Johnson's or force him to modify it. The product of official incitement and membership ignorance was a set of reports and resolutions that included the following principles: The Marshall plan is worth while solely as a dam against the Russians. The Soviet Union is to be condemned for sabotaging the United Nations by its free use of the veto, and we should strengthen the U.N. by rejecting all international controls over atomic energy. The Communist Party should be outlawed and the Bill of Rights amended to make easier the suppressing of subversive elements. "Socialistic" is the word for the Taft-Hartley-Wagner housing bill, but government housing cannot be ignored entirely; we must see that it is barred to members of un-American organizations. After reviewing this "serious work" of the Legion's officials, we almost respect the wholesome intelligence of the humble legionnaire whose sole convention business was to chase blondes up the street at the point of a fake red paintbrush.—The Nation.

\$20 Billions Poured Into Foreign Aid In Two Years

Secretary of State George C. Marshall recently declared that "historical records clearly show that no people have ever acted more generously and more unselfishly than the American people in tendering assistance to alleviate distress and suffering."

How true that it is emphasized by a statement just released by the International Economics Division of the Department of Commerce.

In the two post-war years, it reveals, this nation has made grants and pledged loans totaling more than \$20 billion for the relief and rehabilitation of foreign nations.

Outright gifts to Europe, Asia and Africa now amount to \$7,215 millions. Loans comprise \$12,871 millions of the total. There is little likelihood that any part of these loans will ever be repaid, the report indicates.

To give an idea of the enormous

sums involved in these loans and gifts, it is recalled that the national dept of the United States in 1932 was only \$19,487 millions.

Detailed figures of exports are really staggering. For example, we shipped 28,600,000 tons of coal abroad in the year ended June 30, all but 3,000,000 tons to Europe and North Africa. In average pre-war years the country exported only 50,000 tons of coal annually.

Exports of broad grain in the last year aggregated 14,500 million tons. Average pre-war shipments totaled only 36,400 tons.

ATOM BOMBS

New atomic bombs are so powerful that it would be dangerous to test them in this country.

Dr. W. A. Higinbotham, secretary of the Federation of American Scientists, said that the bombs will be taken to the far Pacific for testing.

Another scientist declared that if two bombs were detonated simultaneously this country might become uninhabitable over a long period.

PROLETAREC

What After Inflation?

If all we desired were the destruction of the capitalist order of individual enterprise we would be gleefully watching the present rising price tide. However, Socialists do not merely want to tear down the old, but to build a new order of society that will be productive of more freedom, justice and material well-being.

For that reason we regard the present trend toward inflation with deepest alarm. For while the blind economic forces that have been set loose by capitalism are destroying old values, we fail to see an upsurge of the Socialist sentiment and organization that is needed to establish new values in place of the old.

It would not be disastrous if the middle class were wiped out by inflation and the savings of workers lost their values—if in place of decadent capitalism would come a cooperative commonwealth under which all men could produce abundant wealth for their own welfare, an economy in which wealth would be produced to be used instead of to be sold.

Surely a properly-run United States of America should have nothing to fear. For regardless of the price level, this nation still has all the boundless resources—and more—than it had in the past. No nation is better prepared in physical assets to inaugurate a cooperative order.

But a generation that permit its economy to die as a result of its own errors and contradictions will not find it easy to advance to a higher way of life.

Inflation brings controls. Inflation divides people in conflicting groups. Inflation sets the stage for a tyrannical corporate state and a dictator.

Let the American people read current history to learn where they are heading if mounting prices continue to destroy values—and with them the hopes of a large segment of the population.

And then let them ask themselves whether now—right NOW!—is not the time to use their political power to give the mandate for a new order of life.

Surely it is not wise to let the house fall down about our ears before making plans for a new structure. And surely it is stupid to wait until private capitalism has ceased to function before drawing the plans for the economy of democratic Socialism that must be the next way of life if freedom is to endure.—Reading Labor Advocate.

Quotes of the Year

"We would not merit the name of free Americans if we acquiesced in a law which makes it a crime to exercise rights of freedom of speech, freedom of press, freedom of assembly."—CIO statement on the Taft-Hartley Law.

It's not true that collectivism good men in office who will fight for you than it is to come all the way across the country and beg some son-of-a-gun to help you out when it's too late.—Senator Glen Taylor to a group of California veto motorcaders.

"One thing about the present Republican Congress is they stay bought."—John L. Lewis, commenting on Congress' enactment of the Taft-Hartley bill.

"When President Roosevelt died, the chief business agent of the U.S. passed away."—A St. Louis AFL official advising a meeting of 88 business agents to get into politics.

"You are crooked, sirs, from top to bottom, and you played the game that way. Now I subscribe, because I still want to be a gentleman and hold my temper."—Senator Charles Tobe to a group of rail lobbyists lutching in the Capitol.

"I wouldn't know a fascist if I had one by the tail."—Representative Richard N. Vail, after announcing that the House Committee on Un-American Activities had decided not to investigate fascism in the U.S.

Asked why she had resigned from the House labor committee, Representative Mary Norton (D. N.J.):

"Frankly in one sense I regret that question was asked. I never knowingly have hurt any member

on either side. But I have no respect for the present chairman of the committee. In the 10 years I was chairman of the committee the gentleman from New Jersey (Fred Hartley), who comes here and talks as if he knew something about labor, attended exactly six meetings in 10 years. That is the reason for my leaving the labor committee."

"They're interfering with the work of God."—A Cleveland judge granting an injunction against picketing of a graveyard by AFL strikers.

"If my recommendations had been carried out, those 111 men would be walking the street tonight."—An Illinois mine inspector testifying on the deaths of 111 miners in the Centralia explosion.

"A slight recession, with 20 men for 19 jobs instead of the reverse, would be a healthy period."—Executive Manager Henry H. Heimann of the National Association of Credit Men, commenting on predictions of a business bust.

"I am a thought a knave, a fool, a bigot plotting crime, Who, for the advancement of his kind Is wiser than his time. For him the stake prepared, For him the hemlock shall distil. For him the axe be bared. For him the scorn and hate of men Pursue with deadly aim. And envy, malice, hatred, lies, Shall desecrate his name."

All men's souls are immortal, but the souls of the righteous are both immortal and divine.—Socrates.

The Last Word

By DUFFY

The next time some doctor cries "socialized medicine" to you when you talk about prepaid hospitalization and medical care plans, cite him a few facts.

Accidents in 1946 occurred 10 times as often as fires, and one out of every 13 persons was disabled at a cost of better than five and a half billion dollars.

Believe it or not, 205 persons are disabled in the United States EVERY MINUTE, sickness causing disablement of 186 persons a minute, and accidents 19. About 820 persons are sick some time during the year out of every 1,000, and 72 persons are killed or injured out of every 1,000 in a year. Total cost of all this: more than twelve billion dollars annually.

Automobiles killed 35,500 in 1946, an increase of 19 per cent, and another 1,150,000 were injured by autos in the same year, an increase of 15 per cent. As a matter of fact, the fastest growing cause of all accidents injuries or deaths is the automobile.

Appalling is the fact that more than one-third of all accidental deaths to school children are caused by autos and more than one-half of those persons killed or injured by autos were the breadwinners of the family.

But lest you believe that auto and trains are the only accident causes, listen to this: More than 34,000 (almost as many as were killed by autos) were killed in accidents in the home, and almost five times as many persons were injured in homes as were injured by cars. Surprising as it may appear, accident increases were greater among people from 15 to 24 years of age than any other age group.

On an average day, 7,000,000 persons are disabled 51 per cent of them for less than six months, 49 per cent for more than six months and 31 per cent for more than a year. The average disability lasts about 38 days.

Among heads of families who earn the daily bread, 54 per cent are disabled for less than six months, 46 per cent for more than six months and 31 per cent for more than a year. The average disability is 38 days.

Respiratory diseases cause average disabilities of almost ten days; communicable diseases 18 days, digestive diseases 12 days and accidents 16.3 days. Ailments which cause more than six weeks' disability are: respiratory 18.8 per cent; accidents 13.4 per cent; digestive troubles 11.5 per cent, and communicable diseases 9.0 per cent.

The average stay in the hospital these days is now about 13 days, as compared with only 8 days a few years ago.

Thirty-three per cent of all school children die as the result of such accidents as automobiles, burns, drowning, misuse of firearms and falls, double the rate of 30 years ago; while in the last 30 years death from contagious diseases has been reduced about 95 per cent.

In America's larger cities, medical costs average about \$278 per year, exclusive of the costs of handling accidents, while in smaller communities, the average is \$210 per year.

In ten years, medical bills for the average family have doubled, and the average family today spends about \$140 per year as the result of accidents only.

Only four persons in every 1,000 have proper pre-paid medical care plans, although one out of every four persons in the United States in 1946 was hospitalized at one time or another.

It is also interesting to note that six out of every ten patients in the hospital are surgical cases, running the bill up much higher.

A system of government pre-paid medical care and hospitalization care, through added contributions to the social security fund of all workers, is the answer to this need. Let's fight for it NOW and keep fighting until the workers get it.

War to Blame for High Prices

For the politicians of one party to try to blame the politicians of the other party—and vice versa—for the current high prices is a display of very loose thinking, not to say outright economic illiteracy. This inflation goes back to the war and the way in which it was financed—and the politicians were all in on it.

Goods available for civilian use were enormously decreased by the war. Money and credits were enormously increased by deficit war financing. Wages roared in war plants that were profiteering in war production. With an enormous decrease in the quantity of civilian goods available and an enormous increase in the quantity of purchasing tokens in the hands of purchasers, soaring prices were inevitable.

Goods were destroyed in the war, but the purchasing tokens remained. High production following the war would have helped to allay continued inflation, but could not stop it as long as an excess of purchasing tokens remained in the hands of the people.

Wartime inflation and its lingering effects could have been avoided by paying for the war as we fought it. That would have meant absorbing the extra purchasing tokens in income taxes. We would have had privation, but not inflation. But since the war was financed largely by borrowing—and the politicians of all parties were to blame for this—there was no escape from inflation, and there is no escape from the slump.

The slump will come when the purchasing tokens in the hands of the people are no longer sufficient to take the goods available at the prices asked. Then we shall have a "buyer's strike," which will really be a buyers' "bust." True to form, the politicians will place the blame on some current action or inaction.

War is the great disturber of economic conditions. There is no way to have stable conditions with war upsetting the national and world economy every 25 years or oftener. Cooperatives are the best economic stabilizers, but they cannot prevent the economic dislocations and disturbances caused by war. Cooperatives, however, do have the long-run effect of removing and overcoming the causes of war.—THE NEBRASKA COOPERATOR.

Farmers Don't Like Us

The latest Gallup Poll shows that 64 per cent of the people favor trade unions, 25 per cent disapprove of them and 11 per cent are undecided.

These figures, which reveal the unions have gained 4 per cent in popularity since the beginning of the last war, are not as interesting as another set used by Dr. George Gallup.

Only 49 per cent of the farmers polled, Dr. Gallup said, favor unions, "whereas, among professional and business men, white-collar and manual workers, the figure is 70 per cent."

Another way of saying the same thing is:

Unions are approved by 70 per cent of the men and women who are familiar with their operations and have an opportunity of meeting and knowing union leaders and members.

Unions are approved by only 49 per cent of the farmers, whose knowledge of the labor movement unfortunately is gained largely by reading the newspapers and listening to radio commentators.

Perhaps this explains why so much State anti-labor legislation was supported by solons from rural areas.—CIO News.

Milk Drinking Drops

The average American is drinking less milk this year than last, the Bureau of Agricultural Economics of the U. S. Department of Agriculture reports.

Sale of fluid milk as well as cream and ice cream have already fallen below last year, according to the records. BAE expects milk sales to continue at a lower level for the remainder of the year than during 1946.

The drop in sales of milk, cream, and ice cream has been particularly noticeable in urban communities.

Decrease in milk consumption means that the national diet will be poorer in two important nutrients—calcium and riboflavin—than it has been in recent years. Without milk, it is difficult for the average person to obtain enough calcium and riboflavin for best health. The big increase in milk consumption during the war was one of the principal factors contributing to an improvement in the national diet which was hailed by nutritionist and health workers.